

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. I. An S. Petrus fuerit Christi Vicarius & Supremum Caput
Vniversalis Ecclesiæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

nium ad annum 447. ubi id factum prima- tus censet in Concilio Toletano I. non tamen sine auctoritate Leonis Papae. Qui etiam notat ad annum 514. non fuisse moris antecederet in Ecclesia Romana post Evangelium sub missa recitari Symbolum, quod nimirum in ea non sit periculum errandi, neque ipsa umquam à vera fidei professione, vel in apice minimo deviarit. Quam rationem tangit Rufinus in Symbolo; eamque rogati à Bezone abbate Presbyteri Romani reddiderunt, teste Baronio sup. Sudente nihilominus Imperatore Henrico Benedictus VIII. permittit ad missam publicam deinceps Symbolum decantari. Quam quidem susceptam consuetudinem (inquit Baronius) haud improbamus: sed nobis gratius, si venerande antiquitati annorum mille magis delatum fuisset, quam novitati.

Cur Roma sub missa Symbolum canit in solitum.

Quando canit capere.

173. Tertium Symbolum Athanasii.

An & quò ab eo confectum.

Tertium est Symbolum, quod hactenus Athanasii non in Ecclesia Catholica publice recitatur. Illud in Romam editatus, quò ejus Ecclesiae communionem mereretur, seque Romano Pontifici probaret, ibidem veluti publicam Catholicæ fidei professionem edidit. Quod Symbolum in Romanæ Ecclesiae archivo unà cum actis Synodi tunc ibidem habitæ collocatum, ibique diu delituisse, adeoque ab Antiquioribus vix citatum, donec à Romanæ Ecclesiae antiquis monumentis veluti erudertum emerit in lucem, & à cunctis Ecclesiis susceptum fuit; refert Baronius ad annum 340. Nihilominus non ita potuit delituisse, cum in Aphrica innotuerit Augustino, qui integris sententiis hujus Symboli velut in Ecclesia notissimi utitur l. 5. de Trinit. c. 8. Epist. 174. ad Pascensium. Enchiridi c. 36. Sermon. 29. de Temp. Et quidem expresso nomine Patris Athanasii Episcopi Alexandrini recitat in Psal. 120. integrum hunc versiculum: *Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus.* Quod tamen in Editione perfectâ per Lovanienses omissum est; prout & expositio secundi versus ejusdem Psalmi, cum nonnullis in Editione Parisiensi positus. Et ante Augustinum Nazianzenus Orat. de Laudibus Athanasii testatur eum conscripisse perfectissi-

mam fidei formulam, quam totus Oriens & Occidens veneratur.

Græci porro, tenaciores sui contra professionem Spiritûs sancti à Filio erroris, convillantur esse à Latinis addita, quæ de ea in præfato Symbolo habentur. Verum ex sola malevolentia citra ullum fundamentum id confingunt. Et quidem dudum ante exortum Græcorum errorem fuisse ea in Symbolo contenta, patet ex Concilio Toletano IV. celebrato ante mille annos.

An à latino ad alteratū quoad professionem Spiritus sancti à Filio.

Advertendum autem Athanasium hanc fidei formulam non composuisse per modum publici Ecclesiae Symboli, sed potius per modum doctrinæ, eo fine, ut manifestaret suam de mysteriis divinis & Christi fidem. Quia tamē integram fidei veritatem doctrina ejus breviter & clarè continebat, Ecclesiae seu summi Pontificis auctoritate est recepta, ut pro Symbolo publico & regula fidei haberetur. Aliàs ad solum Pontificem in Concilio generali vel extrâ spectat condere Symbola Fidei; prout occasio successentium hæresum dicitur: uti ad ipsum spectat finaliter ea, quæ fidei sunt determinare. Unde cum Bernardus cum aliquot Galliarum Episcopis edidisset in Concilio Rhemensi Symbolum Fidei contra Gilbertum sine assensu Apostolicæ Sedis, gravem idcirco Cardinali indignationem incurrit Bernardus, fuitque ab ejus olim discipulo Eugenio III. decretum, ne umquam pro Symbolo Fidei in Ecclesia haberetur, ut refert Smising Tract. 2. de Deo d. 1. q. 2. n. 61. Quod itaque in Concilio Ephesino T. 2. c. ult. Chalcedonensi Act. 4. in Decreto Fidei prohibetur, ne alia fides proferatur, vel conscribatur, vel componatur, præter definitam à Patribus Nycenæ Synodi; non ita accipiendum est, ut posterioribus Conciliis aut Pontificibus ligentur manus aliquid, non quidem contra, sed supra id quod in præcedentibus declaratum fuit exponendi, ob necessitatem hæresis insurgentis; sed juxta D. Thomam 2. 2. art. 10. ista prohibitio ad privatas personas pertinet, quarum non est determinare de Fide: si tamen nõ sit intelligenda contrariè, ut solum prohibeatur aliquid contrarium scribi vel proferri.

174. Athanasius illud non edidit in Symbolo Ecclesiae.

Sed illud pro tali receptum ipsa solum Pontifex; cuius est Symbola condere.

Notabile de Symbolo per Bernardum confectio.

Qua additio aut mutatio in fine Concilii Niceni se inhibita.

DISPUTATIO SEXTA

De Summo Pontifice.

QUESTIO I.

An S. Petrus fuerit Christi Vicarius & Supremum Caput universalis Ecclesie.

1. Christus est & manet supremum

CHRISTUS indubie est & semper manet summus Pontifex, primum fundamentum, supremus Rec-

tor, Pastor & caput Ecclesie, sponsæ suæ dilectæ: qui ascensus in cælum, adeoque Ecclesie visibilem præsentiam subtrahens, eam nõ dereliquit instar domûs sine rectore, ovilis sine Pastore; sed ultra seipsum Rectorem summum invisibiliter eam regentem, & particulares particularium Ecclesiarum Pastores & Doctores visibiles, constituit Vicarium suum, qui foret visibile universalis Ecclesie visibilis in terris Caput,

caput Ecclesie.

Reliqui visibili Capite Vicario.

Et q̄ unico.

Caput, vice suâ rectorus eamde[m]. Et quidem cum instituerit Ecclesiam, veluti perfectum regnum spirituale, consequenter regimen monarchicum (quod tamen aristocratia quadam mixtum est, ratione optimatum, qui tum ad consilium, tum ad regimen subsidiarie adhibentur, juxta optimam hierarchiæ formam) instituit, atque unum unius regni Principem, unius domus unum Oeconomum & veluti patrem-familias, unius ovilis unum Pastorem, unius exercitus unum Praefectum, unius navis unum gubernatorem, unius corporis unum caput instituit. Quod melius unitas Ecclesiae in moribus & fide conservaretur (quod alias difficulter fieret) tum etiam ob alias causas. Neque id supervacaneum: cum regnum istud corporale & sensibile, simili capite egeat: nec supervacanei (etiam fatentibus Haereticis) sed necessarii sint ceteri pastores & doctores, quamvis Christus principalis sit pastor & unicus Magister.

Idq̄ non supervacaneum.

2. Electus à Christo ad hanc dignitatem Petrus.

Probatur ex Matth. 16.

De facto autem Christum instituisse S. Petrum in suum Vicarium & supremum caput Ecclesiae universalis, est fide certissimum. Et probatur primò ex Scriptura Matth. 16. ubi juxta obvium planè sensum sub metaphora fundamenti & clavium summa hæc potestas promittitur: *Tu es Petrus & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam &c.* Et tibi dabo claves regni caelorum &c. Nam quod superior in corpore communitatis, rex in regno &c. hoc fundamentum in aedificio. Cui etiam oppidi claves traduntur, dominus vel Gubernator illius fit aut agnoscitur. Syriacè (prout Christus loquebatur) est: *Tu es Cepha* (quod saxum significat) & super hoc cepha seu saxum aedificabo Ecclesiam meam. At Græca lectio habet priori loco *Petrus*, posteriori *Petrus*, quæ tamen Græcè idem significant, ac si Christus dixerit: *Tu es Petra*, & super hanc petram &c. Convenientius tamen apparebat, nomen masculinè expressum attribui personæ virili, & ad claritatem metaphoræ postea uti voce fæmininâ, nil nisi saxum significante. Græcam Lectionem imitatus est latinus Interpres, cujus translationi inhærendo; etiam planè evincit contextus hanc referri ad Petrum, de quo scilicet immediate sermo factus erat, & ad cujus nomen alluditur: de quo etiam subditur: *Tibi dabo claves &c.* cui denique ob insignem Filii Dei confessionem prærogativa præ ceteris in præmium datur, ut Patres urgent; quod nullum foret, si Christus significasset ipsum vocari Petrum, & Ecclesiam aedificandam super ipsum Christum: adeoque frivole tam accuratè expressa fuisset persona Petri nomine Simonis, adjecto nomine Patris Jonæ, & nomine recenti per Christum imposto Petri seu Cephæ.

3. Occurritur objectioni

Augustinus quidem Tract. ult. in Joannem, & Lib. I. Retract. c. 21. ignorans vim sermonis hebraici dubitavit, non quidem

de doctrina, sed de Scripturæ sensu, & re-
linquens lectori libertatem eligendi, sed eum
propendit, *Ut super hanc petram intellige-
retur, quem confessus est Petrus, scilicet ipse
Christus. Non enim (uti subdit Lib. I. re-
tract. c. 21.) dictum est illi: Tu es petra; sed
tu es Petrus: petra autem erat Christus.* Unde
apprehendit nomen Petrus esse denomina-
tivum à petra, q. d. Christus: Tu es Petrus,
& super hanc petram, à qua Petrus
appellaris, aedificabo Ecclesiam meam.
Quod tamen totum corrumpit ex præmissis;
ut patet. Ipse alioquin Augustinus de Sede
Petri, ipsa (inquit in Psalmo contra partem
Donati) est petra, quam non vincunt super-
ba inferorum porta. Similiter jam à tempo-
ribus Augustini (ipso teste lib. I. Retract.
c. 21.) cantabatur in Ecclesiis seu ore mul-
torum ex Ambrosio: Hoc ipsa petra Ecclesia
canente culpam diluit. Et Ep. 86. Petrus (in-
quit) Apostolorum capitalis janitor, & Ec-
clesia fundamentum. Et Serm. 29. de Sanctis:
Dignus certe (inquit) qui aedificandis in domo
Dei populis, lapis esset ad fundamentum, co-
lumna ad sustentaculum, clavis ad regnum.

4. Conformiter ceteri Patres hunc locum intellexerunt, qui Petrum asserunt Ecclesiae fundamentum, & petram, id est, lapidem fundamentalem; ut Cyrillus l. 2. in Joannem c. 12. Tertullianus l. de Praescript. c. 22. Athanasius Epist. ad Felicem l. suo & Synodi Alexandrinæ nomine scripta, quæ extat To. 1. Concl. inter Epistolas Felicis l. Ambrosius Serm. in Cathedra S. Petri. Leo Papa Serm. 2. de Anniversario sua assumptionis. Gregorius l. 6. Epist. 37. & alii. Sufficiat nobis illud Chrysostomi Hom. 55. in Matth. dicentis: *Tu es Petrus, & ego super te aedificabo Ecclesiam meam.* Et illud Hieronymi in c. 16. Matth. Secundum metaphoram petreæ verbe dicitur ei: *Aedificabo Ecclesiam meam super te.*

Stabilitur Scriptura allegata à sussex Patribus passim.

5. Nec dissentiant Patres, qui nomine petreæ intelligunt interdum ipsam inconcussam & firmissimam fidem (ut loquitur Cyrillus l. 4. de Trinit.) quam Petrus professus est, seu ipsam fidei professionem. Nam solum volunt hanc prærogativam in singulari fide & confessione Petri tamquam causâ seu occasiõne fundatam. Sic enim Hilarius l. 6. de Trinit. versus finem se explicans ait, *Petrus supereminentem beatæ fidei sua confessione gloriam promeruisse. Hinc (subdit) regni caelorum habet clavem, hinc terrena ejus judicicia caelestia sunt &c.* Alioquin iidem Patres alibi loquuntur clarè, sicuti præmissimus. Signanter ipse Hilarius in c. 16. Matth. dicens: *O in nuncupatione novi nominis felix Ecclesie fundamentum, dignaq; obificatione illius petra; quæ inferorum leges dissolveret! O Beatus calis janitor &c.*

Nec alii dissentiant.

6. Manet nihilominus verum quod 1. Cor. fundamentum dicitur: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus.* Ipse enim est primum & singulare

Christus tum singulare Ecclesie fundamentum & singulare

gulare fundamentum, atque (ut ita dicam) fundamentum fundam. entorum, cetera fundans, nulli innixum. Tum quatenus si soli competit esse fundamentum, cui tamquam redemptori fides & salus nostra innitur, in quem proinde tanquam Deum & hominem principaliter credendum est. Tum quatenus influit vitam spiritualement, & omnia bona in Ecclesiam ejusque membra. Tum quatenus est ex propria sua auctoritate principalis Ecclesie institutor, legislator & rector. Tum quatenus est finis Ecclesie, cujus, qua Dei, participatione beati, qua hominis coheredes, electi efficiuntur. Unde ipse est summus angularis lapis, et si sint alia fundamenta secundaria in Christo fundata, ipsa nimirum duodecim Apostoli, juxta locutionem Scripturae ad Ephes. 2. & consonat Apoc. 21. idque ratione foundationis & propagationis fidei & Ecclesiarum in diversis locis, insuper ratione fidei eis divinitus revelatae, denique ratione regiminis seu gubernationis Ecclesie. Inter omnes porro supereminet Petrus: tum quia Ecclesia nititur specialiter Petro tamquam pastori ordinario, sic ut ipsa Sedes Petri sit petra illa, qua est fundamentum permanens Ecclesie usque ad finem saeculi aedificandae; cum ceteris Apostolis tamquam extraordinariis legatis seu nuntiis a Christo missis sit concessa potestas in Successores non transmittenda. Tum quia Petro tamquam ceterorum capiti adscribi potest fundatio Ecclesiarum per eos facta. Unde Leo Papa Epist. 89. Hujus (inquit) muneris, Evangelici, Sacramentum ista Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in beatissimo Petro Apostolorum omnium summo principaliter collocaret.

Fundamentaria secundaria omnes Apostoli.

Inter eos tamen specialis Petrus & quartus.

7. Dices, Petrus tamquam os ceterorum pro omnibus respondit, juxta Patres; adeoque promissio dirigitur etiam ad ceteros, ut iidem significant. Quibus proinde Matth. 18. communiter eadem potestas datur: Quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligatae & in caelis &c.

An Petrus Matth. 16. respondit nomine ceterorum.

Qualiter hi Petro pares qualiter inferiores & subordinati.

Resp. Petrum respondisse nomine ceterorum approbandum, non tamen Quasi ex eorum commissione aut instructione. Unde ipse juxta Patres primus agnovit, ceterosque praevinit; qui proinde primus est in Apostolica dignitate, ut loquitur Leo Papa Serm. 2. de SS. Petro & Paulo, qui quae idcirco supereminet beatae fidei suae confessione gloriam promeruit, ut loquitur Hilarius lib. 6. de Trinit. Habuerunt quidem & ceteri Apostoli quocummodo par consortium quoad Apostolicam dignitatem, seu quoad munus Apostolicum, ut significat Cyprianus lib. de Unitat. Ecclesie, in ordine scilicet ad fundandas Ecclesias, praedicandam fidem &c. sed cum eo consistit praerogativa Petri tamquam capitis

Herinc. Sum. Theol. Pars III.

ceterorum & pastoris ordinarii, adeoque habentis jurisdictionem etiam in ceteros Apostolos, cum nemo illam e contra in ipsum Petrum habeat. Nam (ut ibidem Cyprianus praemittit) primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia & cathedra una monstreretur. Sicque verum manet quod Leo Papa Epist. 84. cap. 11. scripsit: Inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quaedam discretio potestatis, & cum omnium par esset electio, uni tamen datum est, ut ceteris praemineret. Et Serm. 3. de Anniversario assumptionis sua: De toto mundo unus Petrus eligitur, qui & universarum Gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesie Patribus praeponeatur.

Itaque Matth. 18. non quidem conferitur, sed promittitur universim Apostolis potestas ligandi atque solvendi: at non pari modo, nec cuiuslibet tamquam supremo & ordinario capiti, uti Petro Matth. 16. sed tamquam Legatis extraordinariis, aliis autem Praelatis subordinatè ad Petrum tamquam universae Ecclesie ordinarium pastorem. Qui proinde hac ratione Claves solus accepit, ut habet Optatus, l. 1. contra Parmensian. Claves, inquam, cum Cathedra permanfuras. Unde lib. 2. postquam dixisset: Claves Salutares accepisse legimus Petrum, principem scilicet nostrum, Donatistas esse clavium expertes, & iniquos usurpatores arguit veluti qui contra Cathedram Petri Sacrilegio militabant. Et Hieronymus l. contra Jovinian. in medio: Supra Petrum fundatur Ecclesia, licet id ipsum in alio loco super omnes Apostolos fiat, & cuncti claves regni calorum accipiant, & ex aquo (quod attinet munus Apostolatus) super eos Ecclesia fortitudo solidetur: tamen propterea inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto schismatis tollatur occasio. Et Origines Tract. 6. in Matth. Quoniam oportebat aliquid majus habere Petrum &c. Ideo illi sic dicit: Et tibi dabo claves regni calorum.

8. An Matth. 18 par potestas pariter modo omnibus conferatur.

Denique dicitur Augustinus interdum significat Petrum in acceptione clavium sustinuisse personam Ecclesie; non negat eas esse concessas ipsi personae Petri, sed ut juxta Augustinum in Psal. 108. illi illam referri debere ad Ecclesiam, adeoque claves fuisse concessas ipsi Ecclesiae, id est, ad stabilem usum seu utilitatem Ecclesiae, non autem solum ad utilitatem Petri, aut ut cum eo cessarent. Unde propter primatum Apostolatus sive principatum gerebat Ecclesiae figuram, juxta mentem & phrasim Augustini Tract. ult. in Joannem. & Serm. 13. de Verbis Domini. Vide Wiggers Tract. de Pontifice num. 40. & seqq. Alioquin cunctis Evangelium scientibus liquet, quod voce Dominica sancto & omnium Apostolorum principi Petro totius Ecclesiae cura commissa est: ipsi quippe dicitur: Tibi dabo claves regni calorum &c. ut ait Grego-

9. Qui juxta Augustinum Petrus in acceptione clavium sustinuit personam Ecclesiae.

rius *lib. 4. Epist. 32.* cui consonant alii Patres.

10.
Qui contentio sit orta inter Apostolos de primatu etiam post promissionem Christi declaratum.

Petes, cur si primatus ibi sit Petro promissus, postea *Luca 22.* contentio facta est inter Apostolos, quis eorum videretur esse major, neque Christus contentionem diremit, iudicando juxta suum præcedens promissum pro Petro? Resp. eos tunc necdum plenè intellexisse promissionem Christi, uti & multa alia; et si suspicarentur, tum ex verbis istis, tum ex aliis indiciis ad quod respicit. Christus autem expediens iudicabat infirmitati discipulorum, id tunc non apertius declarare, quod postea erant satis intellecturi: et si tacite innuere, ambitionem pariter retundendo, aliquem inter eos fore majorem, dicens: *Qui major est in vobis, fiat sicut minor &c.*

11.
Primatus Petri probatur 2. ex Ioan. 21.

Probatur II. Veritas Catholica ex *Joan. 21.* ubi primatus antea promissus Petro conceditur, & ovile universum cum ovibus indefinitè & absolutè conceditur his verbis repetitis: *Pasce oves meas.* Quod ita intelligunt Patres apud *Bellarminum lib. 1. de Pontif. cap. 14.* Et circumstantiæ textus manifestè clamant ea verba dirigi ad solum Petrum. Quamvis etiam (ut interdum Patres insinuant) suo & accommodo modo habeant locum in ceteris prælatis, qui vocati sunt in partem sollicitudinis & regimen suorum particularium gregum; quibus etiam forma Petri proponitur in dilectione Christi, quæ à Petro per trinam Christi interrogationem tam sollicitè fuit prærequisita. Pascere porro non est solum præbere aliis cibum (quod in præsentem foret prædicare & docere) sed partim providere eum, quod est rectoris familiæ, juxta illud *Luca 12. Quis putas, est fidelis dispensator, & prudens, quem constituit Dominus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram?* Partim ex communi loquendi modo significat omnem statum pastorem, ut proinde ibi Petrus constituatur Pastor gregis. Pastoris autem est non tantum præbere cibum, verum etiam dirigere, regere, defendere, aberrantes cogere baculo pastorali. *Oves* (inquit *Augustinus in dictum locum*) ipsas pascendas, id est, docendas regendasq; committit. Estque hæc Phrasîs Scripturæ familiaris. Sic enim *David* dicitur pascere seu pavisse *Israël*, id est, rexisse *Psal. 77.* Et *Cyrus rex* (cui amplissimum regnum promittitur initio *c. 45.*) dicitur Pastor, *Isaia 44.*

12.
Et variis prærogativis.
Prima.

His accedunt variæ prærogativæ primatum Petri indicantes. Primò, mutatio nominis, quod petram significat; quæ unum est è celebrioribus Christi nominibus; ut rectè *Leo Papa Epist. 89. c. 1.* scribat: *Hunc in consortium individue unitatis assumptum, id quod ipse erat voluit nomina-*

ri, dicendo: *Tu es Petrus &c.* Vide etiam *Serm. 3. de Anniversario sue assumptionis.* Falsè *Zebedæi* nomen idem remanet, sed commune utrique cognomen *Boanerges* Christus dedit *Marci 3.* quo tamen nunquam postea in Scriptura appellantur.

Secundò, quòd Petrus tamquam Princeps ceterorum constanter recedat principali loco, *Act. 2. Stans Petrus cum undecim.* Et *cap. 5. Petrus & Apostoli dixerunt.* Item *Marci 1. Luca 8.* & alibi quomodo *Michaël* veluti Princeps numeratur *Apoc. 12. Michaël & Angeli ejus.* Immo *Matth. 20.* non solum (uti semper ab Evangelistis) nominatur primo loco, sed etiam primus appellatur: *Duodecim Apostolorum nomina sunt hæc: Primus, Simon, qui dicitur Petrus;* ceteri autem (inter quos non erat similis subordinatio) non dicuntur secundus, tertius &c. ideoque nec semper eodem ordine recensentur. Quòd si ad prioritatem vocationis attendisset Scriptura, *Andreas* prius vocatus & secutus fuit Christum *Joan. 1.* Idemque ætate senior juxta *Epiphanium Hæresi 51.* Hinc Petrus plerumque nomine omnium loquitur *Matth. 19. Luca 12. Joan. 6.* ubi *Cyrillus: Per unum, qui præerat, omnes respondent.* Nec refert, quòd unico loco, ad *Galat. 2.* *Jacobus* numeretur ante Petrum, *Jacobus* (inquit *Apostolus*) & *Cephas & Joannes.* Nam incertum, an *Apostolus* sic enumeraverit, cum *Hieronymus, Augustinus & Commentarius Ambrosianus* legant Petrum primo loco, tam in textu quam in Commentario; uti & *Chrysostomus* in Commentario. Deinde quòd uno loco non sit habita ordinis ratio, non derogat tam constanti & manifesto ordini sibi servato. Aliqui insuper credunt id factum, quòd sermo esset de re quæ contigit *Jerusalem*, ubi *Jacobus* erat Episcopus. Nihilominus majoritatem Petri satis indicat, quòd ad *Galat. 1.* dicit *Apostolus* se venisse *Hierosolimam*, ut videret Petrum, et si ibi quoque *Jacobus* esset. *Iovis* (inquit *Hieronymus ibid.*) non descendit studio, sed honoris priori *Apostolo* deferendi. Et *1. ad Corinth. 1.* gradatim ascendendo Petrum proxime sub Christo constituit. *Unusquisque dicit. Ego sum Pauli, ego Apollo, ego Cepha, ego Christi.*

Tertiò *Matth. 17.* jubet Christus solvi tributum pro se & pro Petro. Ex quo juxta *Terentium Originem, Chrysostomum, Hieronymum* ceteri colligebant Petrum sibi præponi, seu omnibus *Apostolis* esse Prælatum; ut loquitur *Hieron. in c. 18. Matth.*

Quartò in utraque piscatione *Luca 5. & Joan. 21.* (quarum illa statum militantis, hæc triumphantis Ecclesiæ designabat) Petrus est Aux seu præfectus: cui soli tamquam nauclero principali dicitur: *Duc in altum, ad piscandum;* quod mysticè

13.
Secunda
Petri prærogativa.

14.

Quarta.

sticè significabat piscationem hominum: Ex hoc eris hominibus capiens. Idem trahit rete ad litus Ioan. 21. Illius (cùm plures essent) naviculam ascendit Christus Luca 5. Unde Ambrosius Serm. 62. Hanc solum Ecclesiae navem ascendit Dominus, in qua Petrus Magister est constitutus. Quare Ecclesia passim dicitur Petri navicula.

Quinta. Quinto Christus Luca 22. peculiariter rogat pro fide Petri, ne deficiat, jubetque ut à lapsu conversus confirmet fratres suos; utique veluti curam ceterorum habiturus. Unde Leo Serm. 3. de An. vers. sua Assumpt. Pro fide Petri supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit.

Sexto, primum hunc Petrus variè ostendit in Actis Apostolorum; ut dum electioni Matthiae praesidet, Act. 1. dum primum Evangelium promulgat, & ad fidem tria millia convertit Act. 2. dum primum miraculo fidem confirmat Act. 3. dum primum januam Ecclesiae Gentibus aperit Act. 10. præviâ visione, in qua ei dicitur: Occide, & manduca; quia nimium capitis est manducare; adeoque mentes infidelium convertere, & Ecclesiam incorporare. Dum primum in Concilio sententiam (quam Jacobus & ceteri probant) profert Act. 15. &c. De quibus & pluribus aliis prærogativis, partim ex Scriptura, partim ex Scriptis Patrum desumptis, fusè Bellarminus lib. 1. de Pontif. c. 10. & 17. usque ad 24.

Possent præter auctoritates Patrum per occasionem jam allegatas adferri plurimæ aliæ, eaque clarissimæ, quas vide apud Bellarminum l. 1. de Pontif. c. 25.

16. Obicitur I. Apostoli Act. 8. miserunt Petrum cum Joanne in Samariam; maior autem non mittitur à minore. Resp. Apostolos misisse Petrum, non imperio, sed communi, quod etiam Petrus probabat, Consilio; quo modo etiam par parem, minor majorem mittit; v. g. Consilium Regem ad bellum, vel ad certam provinciam, Herodes Magos in Bethleem Matth. 2. Populum summum sacerdotem Phinees ad filios Ruben & Gad, Josue 22. Ipse quoque Pater mittit æqualem Filium ratione originis; quidquid Arrianus inde inferret Filium esse minorem.

17. Obicitur II. Paulus dicit ad Galat. 2. se in faciem restitisse Petro, quia reprehensibilis erat. Unde Ambrosius in d. l. ait: Quis eorum, Apostolorum, auderet Petro primo Apostolo... resistere, nisi alius talis, qui fiduciâ electionis suæ, sciens se non imparem, constanter improbaret, quod ille sine consilio fecerat. Resp. (omissis variis explicationibus hujus loci) etiam inferioris esse, corripere superiorem, præsertim cum scandalo aliorum offendentem Herenex Som. Theol. Pars III.

tem, testè Augustino Epist. 19. cap. 2. & Gregorio Homil. 18. in Ezech. qui inter cetera ait: Ecce à minoribus suo reprehenditur, & reprehendi non designatur. Ad verba Commentarii Ambrosiani. Resp. auctorem (qui non est Ambrosius) agere de paritate in merito Apostolatûs; non in administratione regiminis. Quare idem in illud ad Galat. 1. ait: Dignus fuit, ut caperet videre Petrum, quia primus erat inter Apostolos; cui delegaverat Salvator curam Ecclesiarum.

18. Obicitur III. Idem Apostolus ad Galat. 2. ait: Mihi enim, qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt. Sed è contrâ, cùm vidissent, quodà creditum est mihi Evangelium præparavi, sicut Petro circumcissionis... Jacobus & Cephas & Joannes, qui videbantur columna esse, dexteram dederunt mihi & Barnabæ Societatis. Ex quibus colligitur partim paritas Pauli & Petri, partim Petro tantum esse commissam curam Judæorum. Resp. Apostolum significare nihil sibi à Petro vel aliis collatum, quoad doctrinam Evangelicam, quam scilicet Paulus non ab hominibus neque per hominem, sed immediatè à Christo acceperat, ut cap. 1. exaggerat. Sed potius eos cognovisse dicit, sibi mox à conversione conceditum esse munus Evangelizandi Gentibus; primariò scilicet (quamvis etiam Judæis ipsum prædicasse constat ex Act. 13. 14. & 16. uti & litteras scripsisse ad eos, conformiter ad illud Christi ad Ananiam dictum de Paulo Act. 9. Ut portet nomen meum coram Gentibus & Filiis Israël) sicut Petro ex voluntate divina munus evangelizandi primariò Judæis conceditum erat, pro isto scilicet aut præcedenti tempore, quo divisio Provinciarum facta erat ad citius propagandum ubique Evangelium. Quamvis etiam Petrus prædicaverit gentili Cornelio ejusque familiæ Act. 10. seque à Deo electum dicat, ut per os ejus Gentes audirent verbum Evangelii Act. 15. ad quod in visione ter creas admonitus Act. 10. Occide & manduca. Quod proinde ut cumulatè impieret, postquam Romam venit, longè lateque etiam inter Gentes Evangelium per se & per alios disseminavit. Dextræ denique datio non est signum omnimodæ paritatis, sed quod agnosceretur Paulus tamquam in Apostolatu collega, & tamquam in Evangelica doctrina consentiens, adeoque est signum concordie in doctrina & animi affectione: ex quo consequenter ostendit Apostolus suam & aliorum Apostolorum doctrinam convenire, pariterque recipiendam esse.

Similiter nec quod dicat sibi à Petro nil esse collatum.

Paulus etiam Judæorum & Petrus Gentium Doctor extitit.

Quid significet, quod Petrus dextram dedit Paulo.

19. Dices, si hæc ita se habent, cur Paulus per antonomasiam significatur nomine Apostoli? Item cur veteres picturæ exhibent Apostolum.

bent Paulum velut honoratiorem à dextris Petri? Resp. ad primum, rationem dari ab *Augustino lib. 3. contra duas Epist. Pelagian. c. 3. Quia p̄dixit est Epistolis notior, & plus omnibus illis laboravit.* Resp. ad secundum, in non paucioribus picturis antiquis, quæ Romæ extant, cerni Paulum à sinistris, juxta *Bellarminum l. 1. de Pontifice c. 27.* Neque in honoribus post mortem delatis attendi dignitatem Ecclesiasticam hujus vitæ, sed sanctitatem & merita. Unde in celebritate officii *Stephanus & Laurentius Levitæ præponuntur* plerisque Pontificibus. Consulto autem ista vicissitudo potuit à veteribus servari, ut significarent paritatem meritorum, aut suam de excessu ignorantiam: etsi enim in auctoritate excelluerit Petrus, in laboribus tamen videtur excelluisse Paulus. Quamvis etiam dextra non fuerit ubique olim locus honoratior, ut *Bellarminus ostendit.*

Cur interdum pictura veteres eum exhibeant à dextris Petri.

Objicitur IV. *Clemens apud Eusebium lib. 2. Histor. cap. 1. ait: Petrus & Jacobus & Joannes post assumptionem Salvatoris, quamvis ab ipso fuerint omnibus penè prælatis, tamen non sibi vendicabant primatus gloriam, sed Jacobum qui dicebatur Justus, Apostolorum Episcopum statuunt.* Resp. sic legi ex codice corrupto Basilicensi versionis *Ruffini.* Nam Codex *Coloniensis per Catholicum versus, itemque Lovanienfis apud Sassenum, & Græcus Bibliothecæ Vaticanæ non habent ly Præmatus; & loco Apostolorum habent Jerosolymorum.* Cui lectioni per omnia concordat locus *Clementis* prout refertur à *Nicephoro lib. 2. cap. 3. & cum sententia ipsius Eusebii, qui eodem Lib. cap. 14. aliàs 13. Petrum asserit omnium Apostolorum maximum & primorum Principem.* Et planè inauditum est etiam apud Hæreticos, asserere *Jacobum Minorem fuisse Episcopum & caput omnium Apostolorum; quod tamen corrupta lectio significat.*

Paulum fuisse unam cum Petro caput Ecclesiæ ac Pontificem, quidam *Anonymus* tuetur in Epistola Anno 1645. impressâ Parisiis & ad *Innocentium X.* directâ. Ad quam hæresim (qualem esse declaravit & damnavit idem Pontifex 24. Januarij 1645.) firmandam corradit multas auctoritates ex impio *Marco Antonio de Dominis* (qui ex Archiepiscopo Spalathensi factus est scædus à fide Apostata) in quibus variâ & æqualia Encomia tribuuntur Petro & Paulo; videlicet quòd sint Principes Apostolorum, Coryphæi, duo lumina Ecclesiæ, Collegæ: immo ambo interdum vocantur Episcopi Romani, & subsequentes Pontifices interdum dicuntur eorum successores: ut videre est apud *Epiphanium Hæresi 27. ubi textit Catho-*

Locus Clementis I. corruptus discitur.

21. Novella hæresis ab Innocentio X. damnata de duplici Ecclesiæ Capite, Petro & Paulo declaratur.

gum Romanorum Pontificum.

Sed hæc hæresis sine fundamento non efficitur, & hæcenus inaudita, aperte repugnat Scripturis & auctoritatibus præallegatis, in quibus Petrus solus constituitur seu asseitur totius Ecclesiæ, atque adeo etiam ceterorum Apostolorum caput & Pastor ordinarius; & consequenter cum exclusione Pauli, uti reliquorum. Quod aperte tradiderunt Patres, dum singularitatem, usitatem & solitudinem in hac Petri Cathedra ac præeminentia capitis adeo utserunt; ut *Cyrianus Epist. 52. ad Antonianum, Et lib. de Unitat. Ecclesiæ. Pacianus Epist. 3. ad Sympron. Damasus Epist. 2. Augustinus Serm. 49. de Verbis Domini & alibi. Leo Papa Serm. 2. de Natali SS. Petri & Pauli. Et Serm. 3. de Annivers. sua assumpti. Unus (inquit) de toto mundo Petrus eligitur, qui & universarum Gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patribus præponatur.* Vide etiam *Epist. 84. & 89. Et Optatus lib. 2. contra Parmenianum: Negare non potes, scire te in Urbe Roma Petro primo Cathedram Episcopalem esse collatam, in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus.* Cui soli claves esse concessas præmiserat. Unde est hæc perpetua & indubitata traditio; circa quam nunquam solum dubium fuit motum. Vide plures apud *Diana ad calcem Partis nona Disceptat. 1. de primatu solius D. Petri scilicet. 1.*

22. Eadem refutatur.

Quare etsi paritas fuerit inter Petrum & Paulum, immo & alios Apostolos, in munere Apostolatûs (in quo etiam continebatur potestas universalis extraordinaria illis tamquam Legatis à Christo concessa, ad successores non transfundenda) non tamen in potestate regiminis, quæ Petro tamquam pastori ordinario, in successoribus perennatura, fuit à Christo concessa, vi cujus erat caput & superior etiam ipsius Pauli & aliorum Apostolorum, ei per consequens subiectorum; ut ex Scriptura & Patrum doctrina est manifestum, docentque constanter omnes Catholici Scriptores. Vide *Diana sup. scilicet. 1.*

23. In quo sit paritas inter Petrum & Paulum

Ad auctoritates quæ in oppositum allegantur, fuse respondet *Diana supra scilicet. 3. & totâ Disceptat. 2.* Sed non videtur operæ pretium diu isti somnio, quod cito evanuit, inhære. Brevis itaque dico, nonnulla Patrum Encomia esse etiam ceteris Apostolis communia, ut quòd vocentur fundamenta, columnæ, cardines, collegæ &c. immo patres, scilicet in Apostolatu. At Petrus & Paulus dicuntur Apostolorum Principes, quatenus inter eos eminerunt, ille dignitate seu auctoritate, hic merito doctrinæ & executione exuberantiori muneris Apostolici. Pari ratione dicuntur *Coryphæi, & duo luminaria Ecclesiæ, immo*

24.

Nonnulla Patrum de iis Encomia sunt Apostolis communia.

Cur dicantur Principes quod per Aposto-

orum, Co-
ryphæi, duo
luminaria,
collega.

quoad ratione doctrinæ Paulus interdum dicitur luminare majus. Specialiter quoque Collegæ dicuntur præ ceteris, ob fundatam pariter Romanam Ecclesiam, quam & sanguine suo pariter organant. Quod tamen non derogat primatui Petri; uti nec præminentia Cornelii Papæ super Cyprianum, quod hic Epist. 52. ad Antonianum vocet Cornelium collegam suum. In eodem collegio non omnes semper pares sunt.

25.
An vel quo-
sensu Pau-
lus dici pos-
sit Roma-
nus Episco-
pus.

Paulus etiam non proprio, sed satis improprio, nec imitando modo loquendi Episcopus Romanus appellatur ab Epiphanius Heresi 27. contra communem Iulianum; ob hoc, quod pariter cum Petro Ecclesiam Romanam fundaverit, & in ea, uti & alibi, munia Episcopalia exercuerit, etsi omni speciali cathedra caruerit. Alias paradoxum nimis, quod ambo simul occupassent propriè eandem Cathedram: neque Irenæus, Optatus, Augustinus & alii, qui tenent Catalogum Episcoporum Romanorum, usquam Pauli meminere; sed in ea sedisse unum Petrum (unde & Cathedram Petri, Sedes hæc nomen accepit) affirmant. Itaque Petrus fuit propriè ac titulo Episcopus Romanus, Paulus officio adjutoris Petro subordinati. Alioquin ipse Epiphanius in Anchorato non longè ab init. & Heresi 51. Petrum manifestè primum & Principem omnium Apostolorum asserit.

26.
Quo sensu
Pontifices
Romani di-
cantur suc-
cessores Pe-
tri, atque
etiam Pau-
li.

Pontifices Romani juxta Epiphanium Heresi 27. & 41. dicuntur successores Petri & Pauli, tum quatenus eorum auctoritatem obtinent, tum specialius ob fundatam per illos Ecclesiam Romanam; succedere tamen his diverso modo, Petro quidem propriè tamquam Pastori prædecessori, & quoad clavem potestatis, Paulo quoad clavem scientiæ, utriusque quoad curam & functiones. Dicuntur similiter eorum Vicarii (de quo nomine fuit postea) id est, successores, quod in labores & functiones eorum specialius introierint. Propriè autem (ut fides docet, & Concilia loquuntur) sint successores Petri & Vicarii ipsius Christi. A quo etiam auctoritatem immediatè accipiunt. Dicuntur tamen, quandoque auctoritate SS. Petri & Pauli quædam facere, id est, non ab eis datâ, sed eandem seu simili, quæ in eis fuit; vel (ut aliquid loquuntur) confisi meritis eorumdem.

Item eo-
sundem
Vicarii.

QUÆSTIO II.

An Pontifex Romanus sit Successor Petri, in Regimine Universalis Ecclesie?

27.
Primatum
Petro dan-
tum tam-

INDUBITATUM est fideque certissimum Petro non esse collatum primatum Ecclesie instar privilegii personalis, quod cum Herinex Sum. Theol. Pars III.

ipso interierit, sed instar officii stabiliter cum ipsa Ecclesia permanentis. Primum, quia sic loca Scripturæ quasi præ allegata explicat ac intelligit perpetua Traditio; quæ semper perseverantem hunc in Ecclesia primatum agnovit, ut magis patebit ex dicendis. Unde oppositum (quod continetur art. 27. Joannis Hus) damnatur in Concilio Constantiensi sess. 15. Secundò, quia potestas ista (uti & alia datæ ad absolvendum, conficiendum Sacramenta &c.) non tam collata est ad honorandam personam Petri, quam ad utilitatem ac ædificationem Ecclesie: quæ non minus, immo amplius indiget visibili pastore succedentibus temporibus, quam vivente Petro, quando nimirum major est fidelium multitudo, minor eorumdè fervor seu perfectio, Prælati particularium Ecclesiarum minus perfecti & instructi quam Apostoli, maxima Ecclesie per Tyrannos vel Hæreticos infestatio &c. Confirmatur: quia tam diu debet perseverare potestas hæc, quam diu durat ratio primæ institutionis; hæc autem subsistit toto tempore militantis Ecclesie. Tertio Ecclesia est ovile usque ad finem sæculi permanens; adeoque & pastores invicem succedentes retinere debet: cum officium pastoris non debeat cessare, quam diu ovile cum ovibus subsistit. Confirmatur: quia Christus instar apicis morituri aut in longinqua discessuri oves omnes Petro commisit; quas proinde cum post mortem seu martyrium suum Petrus non regat per se ipsum, debet regere per successores: quarum nimirum curam cum Petro, cum Petri successoribus committat Christus juxta Chrysostomum l. 2. de Sacerdot. circa init. Quarto: quia fundamentum ædificii debet esse paræ durationis cum ipso ædificio; adeoque primatus Ecclesie debet conservari, quam diu durat Ecclesia desuper ædificata. Itaque sicut permansit id quod in Christo Petrus credidit, ita permansit, quod in Petro Christus instituit, ut ait Leo Papa Serm. 2. in Annivers. sua Assumpt. Et infra: Manet dispositio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine per se perseverans, suscepta Ecclesia gubernacula non reliquit; tum ratione precum, meritum & protectionis suæ, tum etiam ratione successorum Petri, cuius (ut infra ait) etiam dignitas in indigno herede non deficit. Quo sensu etiam verissimè dixit Chrysostomus Epist. ad Euzychen: B. Petrus, qui in propria Sede vivit & præsidet, præstat quarentibus fidei veritatem. Confirmatur: quia ædificatio ipsa Ecclesie durabit usque ad finem mundi, utpote quæ adhuc quotidie ædificatur de lapidibus vivis juxta Hieronymum (seu quisquis est Auctor) in Psal. 121. Et consonat Augustinus in eundem Psalmum; adeoque debet eo usque durare potestas hæc datæ ad Ecclesie ædificationem. Quintò, in Ecclesia, quæ una & eadè omni tem-

quam in
successori-
bus per-
manens
declatur.

quæ non
minus,
immo
amplius
indiget
visibili
pastore
succedentibus
temporibus,
quam
vivente
Petro,
quando
nimirum
major
est
fidelium
multitudo,
minor
eorumdè
fervor
seu
perfectio,
Prælati
particularium
Ecclesiarum
minus
perfecti
&
instructi
quam
Apostoli,
maxima
Ecclesie
per
Tyrannos
vel
Hæreticos
infestatio
&c.

Confirmatur:
quia
tam
diu
debet
perseverare
potestas
hæc,
quam
diu
durat
ratio
primæ
institutionis;
hæc
autem
subsistit
toto
tempore
militantis
Ecclesie.

Confirmatur:
quia
Christus
instar
apicis
morituri
aut
in
longinqua
discessuri
oves
omnes
Petro
commisit;
quas
proinde
cum
post
mortem
seu
martyrium
suum
Petrus
non
regat
per
se
ipsum,
debet
regere
per
successores:
quarum
nimirum
curam
cum
Petro,
cum
Petri
successoribus
committat
Christus
juxta
Chrysostomum
l. 2. de
Sacerdot.
circa
init.

Confirmatur:
quia
ædificatio
ipsa
Ecclesie
durabit
usque
ad
finem
mundi,
utpote
quæ
adhuc
quotidie
ædificatur
de
lapidibus
vivis
juxta
Hieronymum
(seu
quisquis
est
Auctor)
in
Psal. 121.
Et
consonat
Augustinus
in
eundem
Psalmum;
adeoque
debet
eo
usque
durare
potestas
hæc
datæ
ad
Ecclesie
ædificationem.